

Školní preventivní strategie

Školní preventivní strategie je dlouhodobým preventivním programem pro školy na období 2023– 2028

Vychází z konkrétních podmínek školy.

Cílem školní preventivní strategie je:

oddalovat, bránit nebo snižovat výskyt rizikových forem chování, zvyšovat schopnost žáků činit informovaná a zodpovědná rozhodnutí, pojmenovávat problémy z oblasti rizikových forem chování, pomáhat zejména těm jedincům, kteří pocházejí z nejvíce ohrožených skupin, podporovat zdravý životní styl, tj. harmonickou rovnováhu tělesných a duševních funkcí s pocitem spokojenosti, chuti do života, tělesného i duševního blaha, poskytovat podněty ke zpracování preventivního programu.

Ve škole jsou zajišťovány poradenské služby odpovídající potřebám žáků školy zaměřené zejména na:

- a) poskytování podpůrných opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami
- b) sledování a vyhodnocování účinnosti zvolených podpůrných opatření
- c) prevenci školní neúspěšnosti
- d) podporu vzdělávání a sociálního začleňování žáků z odlišného kulturního prostředí a s odlišnými životními podmínkami
- e) podporu vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných
- f) průběžnou a dlouhodobou péči o žáky s výchovnými či vzdělávacími obtížemi a vytváření příznivého sociálního klimatu pro přijímání kulturních a jiných odlišností ve škole a školském zařízení
- g) včasnou intervenci při aktuálních problémech u jednotlivých žáků a třídních kolektivů
- h) předcházení všem formám rizikového chování včetně různých forem šikany a diskriminace
- i) průběžné vyhodnocování účinnosti preventivních programů uskutečňovaných školou
- j) metodickou podporu učitelům ve vzdělávací činnosti školy
- k) spolupráci a komunikaci mezi školou a zákonnými zástupci
- l) spolupráci školy se školskými poradenskými zařízeními

Příčiny neúspěchu ve vzdělávání:

- školní nezralost
- včas nerozpoznané smyslové vady-sluchu (v souvislosti s tím řeči), zraku
- vývojové poruchy učení či chování

- častá krátkodobá absence nebo onemocnění žáka, dlouhodobá absence
- nízký intelekt
- záškoláctví či skryté záškoláctví
- vliv rodiny-přílišné nároky, nepodporování ke vzdělávání z různých důvodů, precvičování leváctví, chybějící motivace k plnění školní povinností, odlišné sociokulturní prostředí
- náročná životní situace

Při zjišťování příčin neúspěšnosti postupujeme ve vzájemné spolupráci:

Třídní učitel x žák x ostatní vyučující x metodik prevence x vedení školy x ostatní pedagogičtí pracovníci x zákonní zástupci.

Podle povahy příčin lze využít pomoc dalších mimoškolních institucí.

Použité metody a postupy:

- a) pozorováním jako diagnostickou metodou
- b) diagnostickým rozhovorem s žákem a zákonnými zástupci
- c) analýzou rozhovoru a formulováním možností náprav

Vyučující předmětu, ve kterém hrozí žákovi neprospěch, o této skutečnosti prokazatelným způsobem včas informují zákonné zástupce, na základě zjištěných příčin přistupují k žákovi individuálně vzhledem k jeho možnostem a schopnostem. Motivace žáka ke vzdělávání a lepšímu výsledku je promyšlena a aplikována tak, aby se žák snažil pochopit souvislosti učiva s praktickým využitím v životě, u starších žáků s možnou budoucí profesí.

Na základě dohody s vyučujícím předmětu, kde je žák neúspěšný, mu bude umožněno:

- individuální opakované vysvětlení učiva a zadání vždy konkrétní, stručné, srozumitelné, přiměřené schopnostem a možnostem žáka s přihlédnutím k případným speciálním vzdělávacím potřebám (stanoveno PPP, SPC, lékařem)
- ověřování menšího objemu učiva po částech a takovým způsobem a metodou, ve které je žák úspěšnější
- stanovení přesného data ověřování zadaného úseku učiva a navržení časového plánu, který stanoví, která část učiva bude ve stanoveném časovém úseku zvládnuta

Ve vyučovací hodině:

- učitel věnuje žákovi zvýšenou pozornost, snaží se průběžně sledovat jeho činnost
- dává žákovi jasné a stručné pokyny a ověřuje si, zda žák pochopil zadání, informaci - případně pomůže žákovi se začátkem práce a ujistí ho průběžně o správném postupu
- předem stanoví rozsah práce nutný k ohodnocení
- umožňuje používat názorné pomůcky, přehledy učiva

- snaží se vhodným způsobem začlenit žáka do kolektivu, např. týmová spolupráce
- vede žáka k tomu, aby dokázal samostatně požádat o pomoc, pokud si neví rady

Ověřování znalostí a pochopení učiva může probíhat:

- ústní formou (na základě domluvy s vyučujícím)
- písemným prověřováním znalostí (na základě domluvy s vyučujícím)

Při ověřování učiva:

- učitel stanoví přesné a přiměřené požadavky
- stanoví přesný objem učiva, který bude hodnocen
- bude probíhat důsledná kontrola zadaných domácích úkolů

Důležitost domácí přípravy:

- je součástí každodenní přípravy žáka na vyučování
- navazuje na vzdělávání ve škole a je zaměřená na procvičení probraného učiva

Vyučující daného předmětu si po dohodě se zákonným zástupcem sjedná časové rozmezí a přesné datum schůzek k průběžnému vyhodnocování dílčího pokroku či pokračujícího neúspěchu.

Zlepšení školních výsledků žáka je společným cílem vyučujících, žáků a jejich zákonných zástupců.

Všichni společně se proto musí důsledně podílet na předem společně stanovených postupech.

Škola má ze zákona jednoznačnou odpovědnost za vytváření a udržování bezpečného prostředí, za ochranu žáků a jejich zdraví a za předcházení vzniku jakýchkoli forem rizikového chování na škole, tedy i šikany. Ředitel školy má zároveň odpovědnost za zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví pro své zaměstnance, tedy také za prevenci šikany zaměřené na učitele.

Šikana je agresivní chování ze strany žáka/ů vůči žákovi nebo skupině žáků či učiteli, které se v čase opakuje a je založeno na vědomé, záměrné, úmyslné a obvykle skryté snaze ublížit fyzicky, emocionálně, sociálně a/nebo v případě šikany učitele také profesionálně. Šikana je dále charakteristická nepoměrem sil, bezmocností oběti, nepřijemností útoku pro oběť a samoučelností agrese.

Přímá šikana může mít podobu:

- fyzickou (např. bití, plivání, tahání za vlasy)
- verbální (např. vulgární nadávky, zraňující komentáře k rase, národnosti, etnicitě, náboženství nebo sexualitě, výhrůžky, násilné a manipulativní příkazy)
- neverbální (např. urážlivá gesta a zvuky, zírání, používání zastrašujících nebo výhrůžných výrazů ve tváři, nebo v řeči těla, ničení/schovávání/kradení věcí nebo učebních pomůcek)

Nepřímá šikana má za cíl způsobit emocionální a psychologické utrpení a poškodit sociální status oběti. Hlavní agresor k útoku často využívá prostředníka, neútočí přímo. Nepřímá šikana je většinou nefyzická (záměrná ignorace nebo izolování žáka nebo učitele, rozšiřování zákeřných pomluv a lží, neoprávněná nařčení ze sexuálního obtěžování nebo nespravedlivého hodnocení (u učitele), ničení pověsti a reputace, ponižování před ostatními žáky i pedagogy, nepříjemné sexuální provokace. *Kyberšikana* může mít podobu např. zakládání falešných profilů na jméno žáka či učitele s dehonestujícím obsahem, prezentace ponižujících videí na portálech, jako je youtube.com, facebook.com apod., prezentace zraňujících komentářů na webu, rozesílání vulgárních nebo výhružných koláží s tváří žáka nebo učitele či příslušníků jeho rodiny, výhružné SMS nebo e-maily apod. Oproti šikaně tváří v tvář má kyberšikana ze své podstaty mnohem větší dosah.

V případě podezření na šikanu či kyberšikanu zákonný zástupce neprodleně informuje daného třídního učitele či školního metodika prevence nebo vedení školy. Má-li třídní učitel podezření na šikanu, nebo jej ohledně možného výskytu šikany/kyberšikany kontaktovali zákonní zástupci žáků, neprodleně informuje školního metodika prevence a vedení školy.

Postup řešení šikany a kyberšikany se řídí následujícími kroky:

1. Příjem a zpřesňování vstupních informací (např. rozhovor s informátory) a odhad závažnosti potencionální šikany/kyberšikany třídním učitelem ve spolupráci se školním metodikem prevence. V případě podezření na kyberšikanu zákonný zástupce/pedagogický pracovník zajistí fotodokumentaci agresivního chování v kyberprostoru. Na závěr prvního kroku (po zpřesňování informací) je buď šikana/kyberšikana jednoznačně vyloučena (v takovém případě jsou o ukončení řešení šikany/kyberšikany informováni zákonní zástupci, kteří školu kontaktovali s podezřením na šikanu/kyberšikanu), nebo pokračuje řešení šikany/kyberšikany dle dalších kroků. V případě, že zákonný zástupce s jednoznačným vyloučením šikany/kyberšikany nesouhlasí, může se prostřednictvím e-mailu či písemně obrátit na ředitele školy s žádostí o pokračování řešení šikany/kyberšikany.
2. Realizace potřebných kroků k ochraně a zajištění bezpečí oběti podle závažnosti a formy šikany/kyberšikany. Informování zákonných zástupců agresorů a oběti (v případě, že školu již nekontaktovali v souvislosti s řešením potencionální šikany/kyberšikany).
3. Vedení školy pověří daného pedagogického pracovníka šetřením šikany/kyberšikany nebo u závažnějších forem agresivního chování rozhodne o spolupráci s externími odborníky (lékaři, policií, OSPOD apod.).

4. Šetření šikany/kyberšikany

- ✓ Rozhovor s obětí
- ✓ Rozhovor se svědky
- ✓ Rozhovor s agresorem/agresory

5. V případě, že byla šikana/kyberšikana v rámci šetření potvrzena, je realizována výchovná komise s agresorem za účasti jeho zákonných zástupců.

6. Setkání vedení školy se zákonnými zástupci oběti šikany/kyberšikany

7. Realizace domluvených výchovných a preventivních opatření, následná práce se zasaženým třídním kolektivem. V případě řešení kyberšikany mohou být některé kroky po kroku č. 2 školou nerealizovány (např.: šetření šikany, realizace výchovných opatření apod.) a to z následujících důvodů:

- možné anonymity agresorů;
- ke kyberšikaně došlo mimo školu;
- škola nemůže realizovat výchovná opatření v případě, že ke kyberšikaně nedošlo v průběhu vyučování či školní akce.

V případě podezření šikany/ kyberšikany zaměřené na učitele platí obdobný postup jako výše (s výjimkou kontaktu zákonných zástupců)

Strategie předcházení dalších projevů rizikového chování

Škola má ze zákona jednoznačnou odpovědnost za vytváření a udržování bezpečného prostředí, za ochranu žáků a jejich zdraví a za předcházení vzniku jakýchkoli forem rizikového chování na škole. Při strategii předcházení dalších projevů rizikového chování vycházíme z Krizového plánu školy a z Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28) + přílohy 1–23

Příloha č. 1 - Návykové látky

Příloha č. 2 - Rizikové chování v dopravě

Příloha č. 3 - Poruchy příjmu potravy

Příloha č. 4 – Alkohol

Příloha č. 5 - Syndrom CAN

Příloha č. 6 - Školní šikanování

Příloha č. 7 – Kyberšikana

Příloha č. 8 – Homofobie

Příloha č. 9 - Extrémismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus

Příloha č. 10 – Vandalismus

Příloha č. 11 – Záškoláctví

Příloha č. 12 – Krádeže

Příloha č. 13 – Tabák

Příloha č. 14 – Násilí

Příloha č. 15 – Netolismus

Příloha č. 16 – Sebepoškozování

Příloha č. 17 - Nová náboženská hnutí

Příloha č. 18 - Rizikové sexuální chování

Příloha č. 19 - Příslušnost k subkulturám

Příloha č. 20 - Domácí násilí

Příloha č. 21 - Hazardní hraní

Příloha č. 22a – PAS

Příloha č. 22b - PAS formulář

Využití právních opatření při řešení problémového chování žáků

Záškoláctví

Žáci jsou povinni řádně docházet do školy a řádně se vzdělávat (§ 22 zákona č. 561/2004 Sb., Školský zákon). Rodiče jsou na začátku každého školního roku informováni o způsobu uvolňování a omlouvání žáků. Záškoláctví bývá často nepřiměřenou formou řešení konfliktních situací v rodině, ve škole či ve výchovných institucích, přičemž k němu mají sklon zejména děti, které se subjektivně cítí neúspěšné, nezařazené ve skupině nebo prožívají úzkost a strach v prostředí, ve kterém se pohybují. Za záškoláctví je považována neomluvená absence žáka. Jedná se o přestupek, kterým žák úmyslně zanedbává školní docházku. Je chápáno jako porušení školního řádu, současně jde o porušení školského zákona. U prokázaného záškoláctví je nutné žáka bezprostředně postihnout a ihned prokazatelným způsobem vyrozumět zákonného zástupce žáka. V rámci prevence a ochrany před rizikovými jevy škola postupuje dle platných předpisů a směrnic a učiní další nezbytná opatření včetně zaslání hlášení příslušným úřadům. Všichni vyučující jsou povinni na začátku každé vyučovací hodiny provést kontrolu přítomnosti žáků a zapsat chybějící žáky. Školní docházku eviduje třídní učitel. U každého podezření o výskytu neomluvené absence musí být vždy informováno vedení školy. V případě záškoláctví třídní učitel spolupracuje s vedením školy a metodikem prevence. Při zvýšené omluvené absenci informuje třídní učitel vedení školy, se kterým údaje vyhodnotí a zvolí společný postup pro řešení. Při projednání se zákonným zástupcem ředitel sepíše zprávu. O závěrech jednání o zvýšené omluvené absenci žáka může být dle závažnosti a charakteru nepřítomnosti informován sociální odbor, kurátor pro mládež.

V případě, že neomluvená nepřítomnost žáka přesáhne 25 hodin, zasílá škola oznámení o zanedbání školní docházky s náležitou dokumentací (např. kopií zápisu z pohovoru s rodiči) orgánu sociálně právní ochrany dětí nebo pověřenému obecnímu úřadu. V případě opakovaného záškoláctví v průběhu školního roku nebo je-li neomluvená absence žáka příliš vysoká, následuje hlášení o zanedbání školní docházky Policii ČR.

Závislostní chování - užívání návykových látek

Do této oblasti spadá široké spektrum chování, které vykazuje znaky závislosti – zejména pak distribuce a užívání tabákových výrobků a elektronických cigaret, alkoholu a jiných návykových látek, netolismus, gambling atp.

Škola:

- vytváří podmínky pro předcházení výskytu případů užívání návykových látek v prostorách školy, v jejím okolí, na všech školních akcích i při mimoškolní činnosti
- jasně vymezí zákaz užívání návykových látek ve škole a jejich nošení do školy (školní řád)
- poskytuje žákům i rodičům nezbytné informace, týkající se jejich ochrany před tímto jevem
- působí na žáky v oblasti primární prevence a to formou, která je věcná, pravdivá a přiměřená jejich rozumovému a osobnostnímu vývoji
- při řešení případů souvisejících s užíváním návykových látek nebo distribucí OPL spolupracuje s Policií ČR, orgány sociálně právní ochrany dětí, školskými poradenskými zařízeními apod.

Tabákové výrobky a elektronické cigarety

Kouření v prostorách školy je zakázáno školním řádem a jsou stanoveny sankce za porušování tohoto zákazu.

Konzumace tabákových výrobků a elektronických cigaret ve škole:

- v případě, kdy je žák přistižen při konzumaci tabákových výrobků nebo při užívání elektronických cigaret v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí pořádaných školou, je primárně nutné mu zabránit v další konzumaci. Tabákový výrobek nebo elektronickou cigaretu je třeba žákovi odebrat, uložit v kanceláři školy a zajistit, aby nemohl v konzumaci pokračovat. Učitel o události informuje vedení školy, ŠMP, TU. O události metodik prevence sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka (odkud nebo od koho má tabákový výrobek nebo elektronickou cigaretu) – záznam zúčastnění podepíše a uloží se do agendy u ŠMP

V případě porušení zákazu kouření třídní učitel informuje zákonného zástupce žáka. Je vyvoláno jednání se ZZ žáka k projednání případu, o pohovoru, navržených opatřeních a závěrech se provede zápis, který zúčastnění podepíše, uloží se do agendy ŠMP. V závažných případech (s ohledem na věk nebo chování žáka) a jestliže se jednání opakuje, vyrozumí škola OSPOD.

Z konzumace tabákových výrobků nebo užití elektronické cigarety ve škole je třeba vyvodit sankce stanovené školním řádem.

Alkohol

Školním řádem škola stanoví zákaz užívání alkoholu v prostorách školy v době školního vyučování i na všech akcích školou pořádaných.

Konzumace alkoholu ve škole:

- v případě, kdy je žák přistižen při konzumaci alkoholu v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí pořádaných školou, je primárně nutné mu zabránit v další konzumaci
- alkohol je třeba žákovi odebrat, uložit v kanceláři školy a zajistit, aby nemohl v konzumaci pokračovat
- v případě, že je ohroženo zdraví a život žáka, zajistí pedagog 1. pomoc a volá lékařskou službu 1. pomoci
- pokud akutní nebezpečí nehrozí, pedagogický pracovník postupuje podle školního řádu školy:
- o události informuje vedení školy, ŠMP, TU
- o události sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka (odkud nebo od koho má alkohol), záznam zúčastnění podepíše a uloží se do agendy u ŠMP
- v případě porušení zákazu požití alkoholu třídní učitel informuje zákonného zástupce žáka a vyrozumí ho o situaci
- pokud žák není schopený pokračovat ve výuce a zákonný zástupce není dostupný, vyrozumí škola OSPOD
- jestliže se situace opakuje, plní škola oznamovací povinnost a vyrozumí OSPOD (dle místa bydliště žáka)
- z konzumace alkoholu ve škole je třeba vyvodit sankce stanovené školním řádem
- za nebezpečné a protiprávní je rovněž považováno navádění jiných žáků k užívání alkoholických nápojů

Nález alkoholu ve škole:

V případě nálezu alkoholu v prostorách školy je postup následující:

- nálezce tekutinu nepodrobuje žádnému testu ke zjištění jeho chemické struktury
- nález ihned uvědomí vedení školy
- nalezenou tekutinu uloží u vedení školy pro případ usvědčujícího důkazu
- sepíše záznam o události Zadržení alkoholu u žáka:

V případě, kdy pracovníci školy zadrží u některého žáka alkohol, je postup následující:
zabavenou tekutinu nepodrobuje žádnému testu ke zjištění jeho chemické struktury

- po nálezu ihned uvědomí vedení školy, sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka, u kterého byl alkohol nalezen (datum, místo, čas nálezů a jméno žáka), záznam žák podepíše (pokud žák odmítne záznam podepsat, skutečnost se uvede do záznamu), záznamu a pohovoru se žákem je přítomno vedení školy, záznam je uložen do agendy MŠP
- o nálezů vyrozumí zákonného zástupce žáka, pokud se jedná o opakovaný nález u téhož žáka, uvědomí i OSPOD

OPL Zakázána je výroba, distribuce, přechovávání, šíření i propagace omamných a psychotropních látek, a to bez ohledu na věk žáka a prostředí, ve kterém by k tomu docházelo. Zakázáno je rovněž navádění k užívání těchto látek. Školním řádem škola stanovuje zákaz užívání OPL a jejich distribuci a přechovávání. Současně stanovuje zákaz vstupu do školy pod jejich vlivem. Školním řádem stanovuje rovněž sankci za porušení zákazu. Ten, kdo se hodnověrným způsobem dozví, že jiný připravuje nebo páchá trestný čin nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů podle § 187 a 188 a spáchání nebo dokončení takového trestného činu nepřekazí, se sám vystavuje trestnímu stíhání. Překazít takový čin lze tím, že ho včas oznámí orgánům Policie ČR nebo státnímu zástupci.

Konzumace OPL ve škole:

- v případě, kdy je žák přistižen při konzumaci OPL v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí školou pořádaných, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit
- návykovou látku je třeba žákovi odebrat a zajistit ji, aby nemohl v konzumaci pokračovat
- podle závažnosti momentálního stavu žáka, případně dalších okolností, pedagogický pracovník posoudí, jestli mu nehrozí nějaké nebezpečí
- v případě, kdy je žák pod vlivem OPL do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a volá lékařskou službu první pomoci
- jestliže akutní nebezpečí nehrozí, postupuje pedagogický pracovník podle školního řádu školy, ihned zajistí vyjádření žáka a vyrozumí vedení školy, ŠMP, TU
- v případě, že žák není schopen pokračovat ve vyučování, vyrozumí škola ihned zákonného zástupce a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole
- jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany a vyčká jeho pokynů, škola může od orgánu sociálně-právní ochrany obce vyžadovat pomoc
- zákonnému zástupci ohlásí škola skutečnost, že žák konzumoval OPL ve škole i v případě, kdy je žák schopen výuky
- současně splní oznamovací povinnost k orgánu sociálně-právní ochrany dítěte, oznamovacím místem je příslušný odbor obce s rozšířenou působností podle místa bydliště dítěte

Základní škola Mileč, okres Plzeň-jih, příspěvková organizace
Mileč 45, 335 01 Nepomuk, IČO 60611308

- v případě uživatele zájmu nebo zájmu jeho zákonných zástupců, poskytne škola informace o možnostech odborné pomoci při řešení takové situace
- z konzumace OPL ve škole je třeba vyvodit sankce stanovené školním řádem. Je nutné rozlišovat distributora od uživatele, uživatel je nebezpečný pouze sobě, distributor všem. Distribuce je trestným činem, užívání OPL je porušením školního řádu
- navádění jiných žáků k užívání návykových látek je považováno rovněž za nebezpečné a protiprávní jednání

Nález OPL ve škole:

V případě, kdy pracovníci školy naleznou v prostorách školy látku, kterou považují za omamnou nebo psychotropní, postupují takto:

- látku nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury
- nálezu ihned uvědomí vedení školy, ŠMP, TU
- za přítomnosti dalšího pracovníka školy vloží látku do obálky, napíše datum, čas a místo nálezu, obálku přelepí, opatří razítkem školy a svým podpisem a uschovají ji do školního trezoru
- o nálezu vyrozumí Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky

V případě, kdy pracovníci školy zadrží u některého žáka látku, kterou považují za omamnou nebo psychotropní, postupují takto:

- zabavenou látku nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury
- o nálezu ihned uvědomí vedení školy, ŠMP, TU
- o nálezu sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka, u kterého byla látka nalezena, datum, místo a čas nálezu a jméno žáka, zápis podepíše i žák, u kterého byla látka nalezena (nebo který látku odevzdal), v případě, že podepsat odmítá, uvede pracovník tuto skutečnost do zápisu, zápisu a rozhovoru se žákem je přítomno vedení školy
- o nálezu vyrozumí Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky a informuje zákonného zástupce žáka
- v případě, že je látka nalezena u žáka, který se jí intoxikoval, předají látku zajištěnou výše uvedeným postupem, přivolanému lékaři, může to usnadnit léčbu, neboť u řady jedů jsou známy protijedy, další postup nutný k identifikaci látky pak zajistí Policie ČR

V případě, kdy pracovníci školy mají podezření, že některý z žáků má nějakou OPL u sebe, postupují takto:

- jedná se o podezření ze spáchání trestného činu nebo přestupku, a proto řešení této situace spadá do kompetence Policie ČR
- o nálezu ihned uvědomí vedení školy, ŠMP, TU

- bezodkladně vyrozumí Policii ČR, zkonzultují s ní další postup a informují zákonného zástupce žáka

- žáka izolují od ostatních a do příjezdu Policie ČR je nutné mít ho pod dohledem, u žáka v žádném případě neprovádějí osobní prohlídku nebo prohlídku jeho věci

Distribuce OPL ve škole:

- distribuce OPL je v České republice považována za protiprávní jednání, je proto zakázána a může být kvalifikována jako trestný čin. Množství, které žák distribuuje, není nijak rozhodující

Krádeže a vandalismus

Krádeže a ničení školního majetku jsou nejčastějšími formami protiprávního jednání, se kterými se lze v prostředí škol setkat. Ve školním řádu jsou zpracované sankce, které škola použije, pokud dojde ke krádeži nebo ničení školního majetku. Pokud dojde k takovému jednání ve škole, tuto skutečnost hlásí orgánům činným v trestním řízení, nebo doporučí zákonnému zástupci žáka, aby se na tyto orgány obrátili.

Prevencí je: ⌚ upozornění žáků a jejich zákonných zástupců na skutečnost, že cenné věci, které nesouvisí s vyučováním a vzděláváním, nemají žáci do školy nosit (viz. školní řád)

⌚ vést žáky k tomu, aby byli všímaví ke svému okolí. V případě, že budou svědky takového jednání, aby ohlásili tuto skutečnost pedagogickému pracovníkovi školy

Krádeže - postup při nahlášení krádeže žákem:

⌚ pedagog o krádeži uvědomí vedení školy, ŠMP, TU a zákonného zástupce

⌚ pedagog pořídí záznam na základě výpovědi poškozeného

⌚ jedná – li se o škodu většího rozsahu, věc ohlásí na policii, nebo poučí zákonné zástupce, že mají tuto možnost

⌚ v případě, že je znám pachatel, který je mladší 18 let a jedná se o opakované jednání, je třeba věc nahlásit na OSPOD a současně věc předat policii

Vandalismus

Každý je zodpovědný za škody, které svým jednáním způsobil, a proto po něm bude škola požadovat náhradu, jestliže škodu způsobil úmyslně nebo z nedbalosti. Žáci jsou v rámci poučení o bezpečnosti a ochraně zdraví seznámeni s touto skutečností a opakovaně jsou upozorňováni na jednání, které vede k poškození majetku.

Postup při vzniku škody žákem:

⌚ při zjištění vzniku škody na školním majetku pedagog uvědomí vedení školy, ŠMP, TU

⌚ pedagog vyhotoví o celé záležitosti záznam a pokusí se odhalit viníka

⌚ v případě, že viníka škola zná, může na jeho zákonném zástupci vymáhat náhradu škody

Syndrom CAN Syndrom CAN = syndrom týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte. Jde o jakoukoliv formu týrání, zneužívání a zanedbávání dětí, která je pro naši společnost nepřijatelná.

Dítě nejčastěji poškozují jeho rodiče a další členové rodiny, pokud jsou k dítěti necitliví a

bezohlední a pokud je podřizují nebo využívají k uspokojení vlastních potřeb. Jedná se o známky poranění, například o modřiny, otoky, řezné rány, otisky dlaně a prstů, stopy po opaření, popálení

cigaretou, lysinky ve vlasech, trvalý hlad, podvýživa, špatná hygiena, zkažené zuby, nedostatečné oblečení, vyčerpanost a přepracovanost, změny v chování, dlouhodobá depresivní nálada,

stísněnost, nezáměr o dění kolem, sebepoškozování, potíže se soustředěním, zhoršení prospěchu. Je třeba dávat pozor zvláště při opakování.

Důležitá je prevence:

- ⌚ všímavost pedagoga
- ⌚ rozhovor se žákem
- ⌚ volba odborných organizací, pomoc přes telefonní linky
- ⌚ zařadit do výuky problematiku nebezpečí týrání dítěte
- ⌚ informace o dětských právech

Postup při zjištění nebo jen při podezření na syndrom CAN:

- ⌚ pedagog sdělí zjištění TU, citlivým způsobem provedou záznam
- ⌚ informují vedení školy
- ⌚ spolupracují se ŠMP
- ⌚ situaci vyhodnotí a dle závažnosti konzultují skutečnost s PPP a s OSPOD
- ⌚ škola dále postupuje podle pokynů výše uvedených organizací
- ⌚ ohlašovací povinnost má každá fyzická osoba již u podezření na syndrom CAN, při nesplnění hrozí trestní stíhání
- ⌚ při podezření z týrání, zvláště sexuálního zneužívání je kontaktování rodiny nežádoucí
- ⌚ u zanedbávání je spolupráce školy a rodiny žádaná
- ⌚ pokud má pedagog jistotu, že byl spáchán trestní čin, má ze zákona povinnost obrátit se na orgány činné v trestním řízení
- ⌚ pokud má pedagog podezření, zákon určuje školskému zařízení za povinnost nahlásit tuto skutečnost na OSPOD

Sebepoškozování

Sebepoškozování je agresivní chování člověka, které je nasměřováno proti němu samotnému. Pro sebepoškozování je charakteristické, že se opakuje, je návykové. Ve společnosti se o něm ví a mluví

velmi málo, s tímto problémem se však potýká mnoho osob, především dospívajících. Existují různé způsoby sebepoškozování s rozdílnou závažností poškození. Nejčastějším místem poškození bývají ruce, zápěstí a stehna. Nejčastěji pozorovatelným sebepoškozujícím chováním je:

⌚ řezání (žiletkou, střepem atd.)

⌚ pálení kůže Stránka

Jinými formami jsou:

⌚ škrábání

⌚ píchání jehlou

⌚ rozrušování hojících se ran

⌚ kousání, údery, nárazy

⌚ obrušování popálené kůže

⌚ dloubání, tahání kůže a vlasů a další

Motivem sebepoškozování bývá nejčastěji:

⌚ snaha zmírnit vnitřní napětí, snaha uniknout z nesnesitelné situace nebo neúnosného duševního stavu, snaha odstranit pocity viny, studu, dosažení pocitu očištění

⌚ snaha získat pocit kontroly nad vlastním tělem a psychikou

⌚ snaha dosáhnout pocitu uspokojení z tělesného prožitku bolesti nebo tepla krve

⌚ tělesné vyjádření nevyslovitelných pocitů, vyjádření hněvu na sebe, např. za vlastní slabost nebo za nedostatek disciplíny

⌚ odpoutání pozornosti od jiných problémů

⌚ manifestace potřeb, demonstrace vlastní síly nebo dosažení péče a ochrany, získání pocitu bezpečí nebo jedinečnosti

⌚ znovuprožití traumatu ve snaze o jeho zpracování

⌚ dosažení poranění, která jsou viditelná a léčitelná na rozdíl od těch neviditelných duševních

⌚ dosažení neatraktivnosti pro ostatní

Postup při zjištění na sebepoškozování:

⌚ v případě přímého rizika závažného ublížení či ohrožení života (přímé riziko = žák drží ve škole žiletku a plánuje se řezat, mluví o sebevraždě atd./nepřímý předpoklad rizika = učitel objeví staré jizvy na zápěstí atd.) - psychiatrické oddělení či klinika spádové nemocnice, centrální příjem

nejbližší psychiatrické léčebny – i nedobrovolně, ideálně po předchozí telefonické konzultaci

⌚ pokud žák není aktuálně ohrožen závažným sebezraněním (platí pro žáky motivované k řešení situace a hledání pomoci, vynucená konzultace u odborníka málokdy přinese efekt)

⌚ dostupná psychiatrická či psychologická ambulance – ideálně s doporučením od dětského/dorostového lékaře, resp. po telefonickém objednání zákonným zástupcem

⌚ krizová centra, linky důvěry

Samotné sebepoškozování není trestný čin, ale navádění/nucení k sebepoškozování, sebevraždě nebo příčiny vyvolávající sebepoškozování, jako je třeba sexuální zneužívání, týrání apod., jsou trestné činy, na něž se vztahuje oznamovací povinnost. Důležitá je vnímavost vůči projevům možného sebepoškozování.

Rasismus, xenofobie

Rasistické chování je takové, které na základě přisouzení psychických a mentálních schopností a dovedností skupinám definovaným podle biologického, rasového či národnostního původu příslušníky těchto skupin nepřiměřeně nebo negativně hodnotí a případně (ve formě „tvrdého rasismu“) je i poškozují.

Xenofobní chování je takové, které na základě subjektivně stanovených prvků cizosti (jinakosti) vyvolává obavy ze subjektů, které jsou jako cizí pojímány a v krajních případech může vést k jejich poškozování, což vyvolává protireakci.

Primární prevence rasismu a xenofobie: Žákům je třeba zprostředkovávat demokratické hodnoty a principy lidských práv a tolerance. Také s nimi hovoříme o extremismu a o negativních spojených s minulostí a současností extremismu, rasismu, xenofobie a antisemitismu a možnostech sankcí za projevy extremismu a souvisejících jevů.

Doporučené postupy v případě zjištění rasismu či xenofobie:

⌚ je třeba zjistit hloubku extremistického přesvědčení u jednotlivců, případně vazby na extremistickou skupinu mimo školu

⌚ je třeba zjistit rozšíření uvedených postojů v kolektivu, třídě, škole

⌚ je třeba okamžitě a razantně vystoupit proti projevům intolerance mezi žáky

⌚ v případě zjištění hlouběji zakotvených postojů (opakované verbální či vizuální projevy s možným extremistickým podtextem, účast žáka v extremistické partě, užití násilí s extremistickým podtextem) informujeme rodiče a nabídneme jim spolupráci

⌚ v případě závažných projevů (především násilných) informujeme Policii České republiky (podezření na promyšlenou a extremisticky, rasisticky, xenofobně nebo antisemitsky motivovanou činnost a na takto motivované vážnější formy násilí)

⌚ ve výuce se zaměříme na výuku této problematiky, pozveme experty k diskuzi se žáky

⌚ vzhledem k závažnosti tohoto tématu TU neprodleně zajistí bezpečnost případné oběti

- ⌚ oznámí skutečnost zák. zástupcům agresora i oběti a postupuje dle preventivního plánu proti šikaně
- ⌚ informuje PČR dle závažnosti situace a případnému ohrožení bezpečí oběti
- ⌚ přestupek je hodnocen různými stupni výchovných opatření (viz školní řád)
- ⌚ pokud se jedná o propagaci bez konkrétní oběti, je potřeba informovat rodiče žáků, se žáky provést okamžitou intervenci na dané téma, pokud je situace mimo kontrolu, přizvat odpovědné a odborné instituce na pomoc s intervencí

Rizikové sporty, doprava

Jedná se o relativně novou formu rizikového chování z hlediska masového rozšíření. Toto rizikové chování lze definovat jako záměrné vystavování sebe nebo druhých nepřiměřeně vysokému riziku újmy na zdraví nebo dokonce přímému ohrožení života v rámci sportovní činnosti nebo v dopravě.

Primární prevence rizikových sportů či dopravě:

- a) dopravní besedy v prostředí školní třídy
- b) použití multimediálních pomůcek – ilustrace prostřednictvím audiozáznamu, PC her, přehrávání scének, různých ilustrovaných materiálů
- c) praktický nácvik na dopravním hřišti
- d) exkurze (pracoviště dopravní policie, dopravní podnik aj.)

Platnost a účinnost dokumentu od 1. 9. 2023

Vypracovala: Mgr. Kateřina Kohoutová (školní metodik prevence)